

ЕКОНОМІКА ВИРОЩУВАННЯ повільно зростаючих бройлерів

З 2018 року понад 200 харчових компаній по всій Європі підписали Європейське зобов'язання щодо курятини (European Chicken Commitment, ECC). Ці компанії підвищать свої стандарти добробуту тварин до вимог ECC до 2026 року. Єврогрупа з тварин (Eurogroup for Animals) доручила Wageningen University & Research провести дослідження, щоб отримати інформацію про витрати в різних країнах-членах ЄС, пов'язані з переходом до систем виробництва бройлерів, які відповідають цим вимогам. Протягом останніх років опубліковано різні звіти про аналіз витрат, пов'язаних із системами виробництва бройлерів. У звіті 2018-116 "Конкурентоздатність сектора м'яса птиці в ЄС" підраховано витрати на виробництво звичайних бройлерів для 9 країн ЄС. У звіті 2020-027 "Економічні показники систем виробництва бройлерів у Нідерландах" порівнювали витрати на виробництво м'яса звичайних бройлерів з різними концепціями вирощування повільно зростаючих курчат. Дослідники

нещодавно об'єднали ці два звіти, порівнявши виробничі витрати на виробництво м'яса бройлерів у звичайній системі та за вимогами ECC у шести країнах ЄС, а саме: Нідерландах, Польщі, Німеччині, Італії, Іспанії та Франції. Витрати виражаються в євро або євроцентах.

Так, у 2021 році у Нідерландах близько 40-45% бройлерів були повільно зростаючими. Голландські фермери та партнери по виробничому ланцюжку (інкубаторії, ферми з батьківським поголів'ям курей, комбікормові заводи та підприємства по забою птиці) мають великий досвід роботи з повільно зростаючими бройлерами. Звичайних бройлерів (крос "Ross-308") порівнювали з повільно зростаючими бройлерами, умови вирощування яких відповідали вимогам Європейського зобов'язання щодо курятини (ECC). Основними критеріями ECC є максимальна щільність поголів'я 30 кг/м², при цьому не рекомендується проріджування. Слід уточнити, що процес проріджування передбачає вирощування птиці до

максимально дозволеної щільності посадки, а потім видалення частини поголів'я із приміщення для зниження щільності. Це можна зробити кілька разів, перш ніж усю птицю буде відправлено на забій.

Розрахунки проводили для ферми з 3 пташниками. Загальна площа пташників становить 4400 м². Переходячи на стандарт ECC з меншою щільністю, ця ферма утримуватиме меншу кількість бройлерів. Отримані результати свідчать, що кінцева жива маса становить 2500 г з конверсією корму 1,57 кг/кг для звичайних бройлерів і 1,73 кг/кг – для кросу "Hubbard Redbro". У стандартній ситуації щільність становить 20,5 голів/м² (максимально 42 кг/м² з проріджуванням), а для ECC без проріджування – це 12,3 гол./м² і з проріджуванням – 14,5 гол./м². Один штатний працівник керуватиме фермою з 90 000 бройлерів (з проріджуванням) або 54 158 гол. (за вимогами ECC) без проріджування. Ціни та інші витрати в Нідерландах були зібрані за 2021 рік. Ця інформація свідчить, що вартість добового курчати повільно зростаючого бройлера (крос "Hubbard Redbro") дещо вища, ніж звичайного. Усі ці оцінки базуються на практичному досвіді Нідерландів за останні роки. Для розрахунку загальних витрат на виробництво також були включені постійні витрати, тобто утримання (включаючи обладнання), оплата праці та загальні витрати. Пташник амортизується за 25 р., а обладнання – за 12,5 р. Дослідники розраховували загальну вартість виробництва звичайних бройлерів і бройлерів відповідно до вимог ECC (з проріджуванням і без нього на основі ситуації та цін у Нідерландах у 2021 році). Встановлено, що загальна собівартість звичайних бройлерів (з проріджуванням) становить 92,4 центів/кг живої маси. Загальні витрати на бройлерів за вимогами ECC з проріджуванням і без нього становлять відповідно

108,2 і 112,3 центів/кг живої маси. Аналіз структури витрат свідчить, що в системі ЕСС вони вищі, головним чином, на утримання, корм, робочу силу та інші змінні витрати (у такому порядку). Інші змінні витрати включають електроенергію, опалення, воду, охорону здоров'я птиці, вилов та кілька інших незначних статей витрат. З'ясовано, що за вирощування бройлерів в системі ЕСС з проріджуванням поголів'я витрати на утримання птиці та робочу силу нижчі порівняно з ЕСС без проріджування.

Витрати в окремих країнах ЕС. Дотримуючись того самого методу, що використовувався для Нідерландів, були розраховані витрати на виробництво звичайних бройлерів у п'яти інших країнах (Німеччина, Франція, Італія, Іспанія та Польща). Результати вирощування бройлерів в системі ЕСС (без проріджування) для всіх країн базуються на використанні кросу "Hubbard Redbro".

Як зазначено, витрати на виробництво бройлерів в системі ЕСС (без проріджування) у Нідерландах на 19,9 центів вищі (або на 22%), ніж для звичайних бройлерів. Через відмінності у виробництві та цінах результати в інших країнах не зовсім такі, як у Нідерландах:

- **Німеччина:** максимальна щільність при традиційному вирощуванні бройлерів становить 39 кг/м², а це призводить до меншої різниці у собівартості виробництва порівняно з Нідерландами (18,5 центів або 19%).
- **Франція:** середня жива маса бройлерів становить 2,0 кг. Через нижчу кінцеву живу масу різниця у витратах на виробництво між ЕСС і звичайним бройлером менша (14,8 центів або 16%).
- **Італія:** продуктивність (щодо швидкості росту та конверсії корму) трохи нижча, ніж у Нідерландах і Німеччині (різниця у собівартості продукції становить 17,6 центів або 19%).
- **Іспанія:** середня жива маса бройлерів становить 2,6 кг (різниця у собівартості продукції – 17,3 центів або 18%).
- **Польща:** інвестиції в пташник і витрати на робочу силу менші, ніж в інших країнах (різниця у собі-

вартості продукції при виробництві за вимогами ЕСС порівняно зі звичайним становить 16,9 центів, однак у відсотковому співвідношенні вона така ж, як і в інших країнах – 19%).

Витрати на забій бройлерів та обробку тушок. Забійний вихід бройлерів для всіх країн становить 73%. Базуючись на цьому показнику, дослідники перетворили витрати на виробництво живої птиці у витрати на кг маси патраної тушки.

Вартість забою звичайного бройлера в Нідерландах становить 40 центів за кг маси тушки. Загальні витрати становлять 166,5 центів/кг маси тушки (92,4/0,73+40). У результаті нижчої вартості робочої сили вартість забою менша в Італії, Іспанії та, особливо, в Польщі. Для забою бройлерів у системі ЕСС було зроблено два коригування: додаткові витрати на оглушення газом і коригування забійного виходу. Витрати на оглушення газом важко підрахувати. На кожному забійному підприємстві ситуація різна. Існує лише один документ, який містить інформацію про витрати на оглушення газом порівняно з методом водяної бані (Sanco, 2012). Було вирішено взяти цей звіт за основу та внести деякі поправки на інвестиції та ціни на вхідні ресурси. Оскільки ціни на воду, електроенергію та робочу силу відрізняються в шести країнах, дослідники підраховали загальну вартість оглушення газом і методу водяної бані (WB) для кожної країни. Оскільки між країнами були лише незначні відмінності, було вирішено оцінити додаткові витрати на оглушення газом у розмірі 2 центів за птицю або 1,2 цента за кг маси тушки.

У повільно зростаючих бройлерів нижчий вихід тушки та менший відсоток грудного м'яса. Це було враховано при розрахунку витрат на забій. Вихід тушки у курчат кросу "Hubbard Redbro" близький до забій-

ного виходу у звичайних бройлерів "Ross-308." Різниця може становити 0,7%. Щоб включити в розрахунки нижчий вихід м'яса грудей, у дослідженнях припустили різницю у виході тушки на рівні 1,5%.

При порівнянні бройлерів ЕСС із звичайними бройлерами загальні витрати після забою збільшуються у середньому на 28 центів/кг маси тушки. Це зростання на 18%. Між країнами спостерігається певний діапазон зростання, а саме: від 25 центів (15%), у Франції, до 32 центів (19%) – у Нідерландах. Ці межі можна пояснити різницею у виробничих витратах на рівні господарства.

Таким чином, перехід від традиційного вирощування бройлерів до системи ЕСС призводить до збільшення виробничих витрат на 19,9 центів/кг живої маси (+22%). У Німеччині, Франції, Італії, Іспанії та Польщі збільшення витрат на систему ЕСС порівняно зі звичайною системою вирощування бройлерів є дещо меншим, від 16,9 до 18,5 центів/кг живої маси (+18-19%). ■

Матеріал підготували

(за джерелом: Van Horne P., Vissers L. Economics of slow-growing broilers. 2023. Retrieved from: <https://www.poultryworld.net/poultry/broilers/economics-of-slow-growing-broilers/>;

Райса Голуб і Наталія Петренко,

Відокремлений структурний підрозділ "Немішайський фаховий коледж Національного університету біоресурсів і природокористування України",
E-mail: raisaholub9@gmail.com